

ше що да чини. Български-тѣ първенци и владици не бѣхъ вече така сговорни, каквито бѣхъ прѣди учрѣждение-то на екзархия-та. Повечето отъ членове тѣ на синода бѣхъ въ епархий-тѣ си; Гавриилъ Кръстїовичъ, който много настояваше за спогаждане-то съ патриархия-та, само и само да се махне схизма-та, та между българе-тѣ и други-тѣ православни народи да не става расколъ, бѣше се разсърдилъ и въ екзархия-та не стѣпяше, а така сѣщо и мнозина отъ негови-тѣ единомисленници. По-видни-тѣ хора въ екзархия-та бѣхъ останале пловдивскій владика Панаретъ, Д-ръ Ст. Чомаковъ и Драганъ Цанковъ, който бѣ избранъ за членъ на екзархийския сѣвѣтъ въ края на 1873 год. Чомаковъ и Панаретъ сега бѣхъ пжкъ противъ промѣняване-то на фермана. Имаше важни работи, разни питания, които трѣбваше да разрѣшава синода или сѣвѣта, или пжкъ сѣвмѣстно да ги разрѣшѣтъ двѣ-тѣ тия тѣла. сѣставляющи смѣсенія сѣвѣтъ, ала чакахъ висящи, а отъ друга стѣрна, обвинявахъ екзарха, че бездѣйствувалъ. При такова положение на екзархийски-тѣ работи, не можя да се сѣстави и комисия-та, която, по разрѣшение отъ Висока-та Порта, трѣбваше да отиде въ одринска-та, солунска-та и битолска-та области за да се тури въ дѣйствиѣ втора-та часть на 10-та точка на фермана. Такава комисия и до день днешенъ се не сѣстави. Щомъ Г. Кръстїовичъ потегли на една страна и съ нѣколко привърженници постоянно стѣваше да стане спогодба съ патриархия-та, а пжкъ отъ друга стѣрна Д-ръ Чомаковъ, съ повече привърженници и почти съ всички български печатъ, като искаше да се запази фермана, между първенци-тѣ и владици-тѣ стана такова разцѣпление, съ което голѣми пакости се сторихъ на Българска-та Екзархия. И това по причина на частни-тѣ, лични-тѣ вражди и на себѣлюбия-та на ония, които най-много сѣ се грижиле и радиле за възстановяване-то на независима-та българска иерархия; и това зарадъ помиряване то, или непомиряване-то на българския народъ съ грѣцка-та патриархия, — работа, и до-сега още висяща! ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷⁶⁾ Д-ръ Ст. Чомаковъ сега не отстѣпяше отъ фермана, ала за сѣтнини-тѣ той му не мислѣше, тогава когато, споредъ кроежа на Кръстїовича, който, макаръ и да се сѣгласяваше щото българе-тѣ да се откажѣтъ отъ нѣколко епархии въ южна Македония и въ южна Тракия, много по-добрѣ щѣше да бѣде. Не е за вѣр-